

מסתמן: עפולה תוכרז כמטרופולין החמישי

"ידיעות העמק" נודע כי ועדה מיוחדת במשרד הבינוי מקדמת כבר מספר חודשים תוכנית להפיכת עפולה למטרופולין, שיכלול גם חלקים מנצרת עילית ומגדל העמק. המשמעות: עד שנת 2040 יתגוררו בעיר לא פחות מ-300 אלף תושבים. בתוכנית: הרחבת בית החולים העמק, הפיכת המכללה האקדמית עמק יזרעאל לאוניברסיטה, הקמת מרכזי תעסוקה ובניית מאות אלפי יחידות דיור. האם זה יעמוד במבחן המציאות?

אלי סבתי עודכן 20.08.15, 14:02

ממשלת ישראל צפויה כנראה להכריז בקרוב על העיר עפולה - כולל השטח הגיאוגרפי המצוי בינה לבין הערים מגדל העמק ונצרת עילית - כעל המטרופולין החמישי של המדינה. כך עולה מבדיקת "ידיעות העמק" השבוע.

עד היום הכרנו את ירושלים, תל אביב, באר שבע וחיפה כערי המטרופולין, אך מעתה הכול ישתנה. במסגרת הראייה החדשה של ממשלת ישראל ביחס לפריפריה, הכוללת בתוכה את אזור הגליל והעמקים, הוחלט כי יש צורך לשים דגש על קידום האזור - המשופע בקרקע מתאימה לייזום פרויקטים והניתנת להפשרה, בין השאר לבנייה חדשה במחירים מוזלים - בתקווה למשוך לעפולה ולסביבתה עשרות אלפי תושבים חדשים בתוך שנים ספורות.

לא עוד חיפה

משרד הבינוי, שהכיר לראשונה בחשיבות יצירתו של מטרופולין חדש, הקים ועדה פנים-משרדית לגיבוש הקריטריונים שיקבעו לאיזה אזור יועברו תקציבי הממשלה, הצפויים לשנותו מן הקצה אל הקצה. ההחלטה על כינוס הוועדה התקבלה לאחר שהבינו במשרד שכדי לייצר עתודות לבנייה במחירים סבירים, כחלק מהתכנית להוזלת מחירי הדיור, יש לטפח את אזור הגליל והעמקים כיישות נפרדת. השקעה מאסיבית באזור הזה תביא באופן ישיר לצמיחתו ולמשיכת אוכלוסייה גדולה וחדשה.

גורמים במשרד הבינוי אמרו השבוע כי העיר חיפה, המוגדרת עד היום כמטרופולין של הצפון, איננה עומדת הלכה למעשה בהגדרה זו. היא אמנם עיר מחוז המספקת שירותים לסביבתה, אך עושה זאת בעיקר לאזור הקריות, עכו, נהריה וכרמיאל.

במצב זה נוצר למעשה ניתוק מערי הגליל התחתון, הגליל העליון והעמקים. לכן הוחלט כאמור על הקמת ועדה בתוך משרד הבינוי, שתגבש החלטה באשר לזהות המרחב ועיר האם שישמשו כמטרופולין וייתנו מענה הולם לצרכי הגליל והעמקים. חבר מועצת העיר עפולה, דוד סוויסה, המשמש בתפקיד ראש המטה של שר הבינוי יואב גלנט, נבחר להוביל את התהליך שבסיומו תתקבל ההחלטה הגורלית.

הקריטריונים לבחירה

בפני הוועדה עמדו לבחירה שני מרחבים: האחד בין צפת לחצור הגלילית וראש פינה, והשני בין עפולה למגדל העמק. כדי להכריע בין שני המרחבים, נקבעו קריטריונים ברורים שיסייעו לקבל את ההחלטה הנכונה ביותר. ראשית - מרחבים גדולים עם עתודות קרקע לבנייה, שכן אחת ממטרות העתיד של המטרופולין היא צמיחה דמוגרפית עד לכחצי מיליון תושבים בתוך דור - 25 שנים, עד לשנת 2040 - ויכולת למימוש בנייה של עשרות אלפי יחידות דיור כבר בשנים הקרובות.

גם למרחק ממרכז הארץ משקל מהותי בהחלטת הוועדה. הוחלט כי המרחב שיוגדר לבסוף כמטרופולין החמישי של ישראל חייב להיות במרחק נסיעה שלא יעלה על שעה ממרכז הארץ, אך במקביל גם בעל השפעה ניכרת על הערים האחרות במרחב. "עד כה, עפולה תמיד הייתה מזוהה בחיבור לחיפה", אמר גורם בכיר המעורה בנושא.

"כעת הגיע הזמן שעפולה תהיה מחוברת לא רק לחיפה אלא גם לתל אביב ודרומה לה".

כקריטריון השלישי הוצבה חובתו של המרחב להיות בעל השפעה ניכרת על הערים השונות בגליל ובעמקים - מרחב שיוכל להעניק את כל השירותים הנדרשים לתושבים, ובמרחק סביר מכל אחת מהערים הנמצאות בשטח השיפוט שעליו יחלוש המטרופולין. ההחלטה הסופית על זהות עיר המטרופולין וסביבותיה תיפול אמנם רק בשבועות הקרובים, אך גורמים בוועדה כבר אומרים כי עפולה היא זו שתזכה בתהילה, לאחר שנמצאה כעומדת בכל הקריטריונים שהוצבו בתנאי הסף.

בכירים המצויים היטב בפרטים מסרו כי רמז נוסף, המעיד יותר מכל על כיוון החלטת הוועדה, הוא שמיד לאחר השבעתו כשר הבינוי, ערך יואב גלנט סיורי עבודה מעמיקים בעפולה, במגדל העמק ובנצרת עילית, במהלכם התרשם מהתכניות העתידיות ומעתודות הקרקע העומדות בפני פיתוח ובנייה.

"השר למד מקרוב את כל הפרטים", סיפר השבוע גורם בכיר במשרד הבינוי. "מבחינתו, האזור המדובר עומד בדרישות ועונה על הקריטריונים. כנראה זו הסיבה שלאחר ביקורו בשלוש הערים הללו, הוא הבין שמצא את התשובה בנוגע לזהות המטרופולין החדש". אם אכן כך יהיה, צפוי המטרופולין החמישי להיקרא מטרופולין מנ"ע (מגדל העמק, נצרת עילית ועפולה), שבירת העמק תהיה לבו ותספק את מרב השירותים לאזור.

דוד סויסה, חבר מועצת העיר עפולה וראש מטה משרד הבינוי, פועל גם הוא לקדם את מעמדה של עפולה בדרך להכרזתה הרשמית כעיר המטרופולין החמישית של ישראל.

"זה לא סוד שאני פועל למען הגליל ולמען המרחב של עפולה, עמק יזרעאל ומגדל העמק", אמר סויסה. "אני מאמין שהחלופה של עפולה היא הראויה והנכונה ביותר, מתוך הבנת כל הקריטריונים, הבנת השטח והכרת האזור. אני רואה כיצד מהלך כזה יביא לאזור עפולה פריחה, שגשוג ומימוש הפוטנציאל הגלום בה ובסביבתה".

ראש עיריית עפולה, יצחק מירון, מרוצה מההחלטה המתגבשת: "העיר עפולה מממשת בשנים האחרונות את ייעודה כבירת העמק, והתנאים להפיכתה למטרופולין צפוני, המעניק שירותים ברמה גבו